СИЛАБУС
«ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
ТА ПРИЙНЯТТЯ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ»
(назва навчальної дисципліни)

Викладач
Сичова Вікторія Вікторівна
д.держ.упр., професор
е-пошта: vvs2679@ukr.net,
v.sychova@karazin.ua
телефон: (057)-707-53-06
часи роботи: _____

Академічний період
__2__семестр 2020/2021 н.р.
Академічні години
дні тижня
час проведення за розкладом
Місце проведення
аудиторія, адреса
Навчальне навантаження
4 кредитів ЄКТС, 120 годин

Пререквізити:
Дипломатична та консульська служба, ЄС та політика сусідства; Європейська інтеграція;
Зовнішня політика країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи; Зовнішня політика України, Геополітичні пріоритети сучасної України, Зовнішня політика США, Сучасні геополітичні пріоритети США; Національно-релігійний чинник в суспільно-політичному житті країн Сходу

Постреквізити:
Зовнішньополітичні процеси в країнах Європи та Північної Америки
Публічна дипломатія
Культурна та гуманітарна дипломатія

Призначення навчальної дисципліни:

отримати знання та розуміння предметної області спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» та розуміння професійної діяльності; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

сформувати здатності аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному; оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем; аналізувати зовнішню політику окремих країн та блоків країн; здійснювати пошук інформації зовнішньополітичного, зовнішньоекономічного та правового характеру та обробку статистичних даних щодо політичного та соціально-економічного розвитку країн та регіонів; готувати документи (державною й іноземними мовами) для дипломатичних комунікацій, аналітичні довідки, проєкти дипломатичних та інших ділових документів; звіти та інші документи про стан міжнародних відносин та світової політики, демонструючи міжкультурне розуміння.

Цілі курсу:

1) формування уявлень про особливості однієї із фаз управлінського процесу – прийняття зовнішньополітичних рішень;
2) формування та розвитку навичок аналізу моделей та методів державного управління у зовнішньополітичній сфері;
3) формування громадянської компетенції;
4) формування здатності фахово аналізувати інформацію, оцінювати повноту та можливості її використання, здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України

5) формування професійних компетентностей: здатності самостійно готувати нормативно-правові акти, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді; надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування

Інформаційні ресурси:

Необхідні

1. Бакуменко В.Д., Руденко О.М., Туча В.В. Механізми імплементації політичних рішень в державному управлінні: монографія. Київ: АМУ, 2015. 184 с.
2. Борисова О.В. Зовнішня політика України: історія та сучасність: курс лекцій. Київ: Кондор, 2017. 341 с.
3. Жовква І.І. Процес прийняття зовнішньополітичних рішень в Україні: навч.-метод. посіб. Київ: Дипломатична академія України при МЗС України, 2013. 104 с.
4. Конституція України: Закон України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 № (із змінами внесеними згідно із Законами … № 2680-VIII від 07.02.2019. *Відомості Верховної Ради.* 2019. № 9. Ст. 50.
5. Одінцова Г.С., Дзюнзюк В.Б., Мельтюхова Н.М. та ін. Теорія та історія державного управління: навч. посіб. Київ: Видав. дім «Професіонал», 2008. 288 с.
6. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 1 липня 2010 року № 2411-VI із змінами, внесеними згідно із Законами № 2469-VIII від 21.06.2018. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2411-17 2.
7. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України.* 2018. № 31. Ст.241.
8. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України 5 березня 1998 року № 183/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України.* 1998. № 35. Ст. 237.
9. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): підруч. Київ: НАДУ, 2012. 544 с. URL: *ktpu.kpi.ua/wp-content/.../Derzhavne-upravlinnya-u-sferi-natsionalnoyi-bezpeki.pdf*
10. Стецюк Н. М. Аналіз та прогнозування зовнішньої політики: навч.-метод. посіб. для підготовки фахівців напряму 0302 "Міжнародні відносини", зі спеціальності "Міжнародні відносини" освітньо-кваліфікаційного рівня 7.030201 "Спеціаліст" (денна форма навчання). Івано-Франківськ, 2013. 53 с
11. Стратегія національної безпеки України: затверджена Указом Президента України від 26 травня 2015 р. № 287. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/287/2015#n14

Додаткові

1. Федчишин С. А. До визначення поняття «управління закордонними справами» (адміністративно-правовий аспект). *Державне управління та місцеве самоврядування*: тези XII Міжнар. наук. конгр. (м.Харків, 29 берез. 2012 р.). Харків: Магістр, 2012. С. 149-151. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/1166/1/Fedchishin_1.pdf
2. Ясуник Л.І. Поняття, завдання та значення управління закордонними справами. *Наше право.* 2013. № 10. С. 62-67.
3. Sychova V. The impact of European integration on gender policy in Ukraine. *Association Agreement: driving integrational changes*: col. Monograf. /Ed.by Richard Iserman, Dr.H.C. in International Relations, Maryna Dei, PhD, Associate Professor, Olga Rudenko, Dr.Sc in PA, Professor, Yaroslav Tsekhmister, Ed.D, Professor, Vitalii Lunov, PhD, Associate Professor. Chicago: Assent Graphics Communications, 2019. P. 88–100.

Політика курсу

В курсі передбачається проведення лекцій і семінарських занять. В умовах карантину заняття проводяться у змішаному форматі: on-line (на платформі skype) і дистанційному режимі (на платформі Google Classroom: код класу 7f2zry2).

Розподіл навчального навантаження (в годинах):

лекції	Семінари	самостійна робота	Індивідуальна робота (курсова робота)
30	30	30	30

Завдання для самостійної роботи:

Доповіді представляються на семінарському занятті, обговорюються, оцінюються (3-5 балів) АБО «письмові» роботи загружаються в Google Classroom за темою певного семінарського заняття з урахуванням dead-line, оцінюються (3-5 балів), відповідно один вид роботи за першим розділом, один вид роботи за другим розділом. Після dead-line роботи на «письмові» роботи приймаються.

У разі пропусків занять через хворобу (представляється довідка про хворобу), з поважних причин (участь у наукових конференції, університетських комунікативних заходах) доповіді АБО «письмові» роботи захищаються, обговорюються на консультації.

Якщо студенти беруть участь у проєктах академічної мобільності консультації в on-line форматі (на платформі skype), лекційні матеріали у дистанційному режимі (на платформі Google Classroom) допоможуть виконувати завдання для самостійної роботи. Захист курсових робіт у такому випадку проводиться в on-line форматі.

У разі порушення академічної доброчесності, виявленні більше 60% плагіату у курсовій роботі, остання потребуватиме допрацювання.

Особи з особливими потребами (вимогами) мають можливість навчатися як в on-line форматі, так і очно.

Студенти не мають порушувати дисципліну відвідування занять.

Електронні пристрої не допускаються до використання під час іспиту.

Протоколи комунікації

Студенти можуть отримувати інформацію про курс в Google Classroom (щотижнево), шукати повідомлення, оголошення в мережі Telegram (групах), на e-mail старости.

Форми контролю та критерії оцінювання

Поточний:

- активність студента під час обговорення / розв'язання кейсів на лекціях, семінарах, доповіді (3-5 балів);
- виконання завдань для самостійної роботи (одне з кожного розділу) (3-5 балів);
- контрольна робота у формі тестів (1-2 розділи) (по 10 балів);
- індивід.завдання (написання та захист курсової роботи) (30 балів).

Оцінювання курсової складається з наступного:

1) текст – 20 балів (мін. 10 балів),

2) публічний захист – 10 балів. (мін. 5 балів)

Разом – 30 балів

-Відповідність виконаної роботи назві, меті та завданням.

-Актуальність обраної теми (політична, наукова) (2 бали).

- Логічність структури тексту, аргументація всіх основних положень (12 балів).

- Самостійність висновків (3 бали).

-Правильне письмове оформлення курсової роботи, списку літератури (2 бали).

-Прогнозування шляхів вирішення поставлених проблем в цілому і вибудовування перспектив подальшої роботи над темою (1 бал).

- Культура виступу (логічність побудови виступу; вільне володіння матеріалом; мовленнєва культура, комунікативна компетентність, володіння аудиторією, відповідь на питання) (10 балів).

Підсумковий:

Письмовий іспит

Білет складається з трьох питань: двох теоретичних (по 10 балів), однієї ситуаційного завдання (20 балів).

Мінімальна кількість балів, необхідна для одержання іспиту – 20 балів.

Максимальна кількість балів, необхідна для одержання іспиту – 40 балів.

Критерії оцінювання екзаменаційних завдань

Повна відповідь на 2 теоретичних питання оцінюється по 10 балів

Вимоги: 1) розгорнутий, вичерпний виклад змісту даної у питанні проблеми; 2) виявлення творчих здібностей у розумінні, викладенні й використанні навчально-програмного матеріалу; 3) здатність

здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення; знання історії створення таких теорій та еволюції поглядів основних представників; 4) демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання; 5) засвоєння основної та додаткової літератури.

Схема нарахування балів

Вид роботи	**Мінімальна оцінка**	**Максимальна оцінка**
Відповіді/доповіді на семінарах за розділом 1	3	5
тести за розділом 1	4	10
Відповіді/доповіді на семінарах за розділом 2	3	5
тести за розділом 2	5	10
Курсова робота	15	30
Разом протягом семестру	**30**	**60**
Іспит	***20***	***40***
Разом	**50**	**100**

КАЛЕНДАР КУРСУ
«ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ»

№ тижня (дні тижня)	Тема	Форми організації навчання	Кількість годин	Завдання для самостійної роботи
__2___ семестр _2020-2021__ навчального року				
1	**Тема 1**. Державне управління у сфері зовнішньої політики	вступна лекція	2	1. З'ясуйте, які існують проблеми класифікації чинників, що впливають на зовнішню політику? 2. Проаналізувати проблему дефіциту засобів впливу і зовнішнього потенціалу держави
2	**Тема 2.** Національні інтереси у здійсненні зовнішньої політики держави	тематична лекція	2	1. Здійснити кореляцію поняття державних та національних інтересів у зовнішній політиці 2. Сформулювати основні погляди на концепцію «нації» та «національного інтересу». 3. Підготуйте есе на тему: Значення зовнішньополітичного прогнозування для національної безпеки держави
3	**Тема 3.** Аналіз зовнішньої політики. Зовнішня політика як процес прийняття рішень	тематична лекція	2	1. Користуючись довідковою літературою підготувати глосарій основних понять та категорій аналізу зовнішньої політки 2. Дайте визначення поняттям: "стратегічний аналіз", "ієрархічні процеси", "динамічні системи" 3. Обґрунтуйте прикладний характер аналізу зовнішньої політики 4. Порівняйте сутність об'єктивної і суб'єктивної природи зовнішньої політики.
4	**Тема 4.** Аналітичне забезпечення державного управління у сфері зовнішньої політики	тематична лекція	2	1. Визначити причини поєднання спрямовуючих та обмежуючих чинників у зовнішньополітичній доктрині 2. Сутність структурно-функціонального підходу до прийняття зовнішньополітичних рішень
5	**Тема 5.** Теоретичні підходи дослідження прийняття зовнішньополітичних	тематична лекція, з елементами лекції-бесіди	2	1. Охарактеризувати етапи формування „фабрик думки". 2. Проаналізувати класифікації „фабрик думки" та вплив дослідницьких наукових центрів на прийняття зовнішньополітичних рішень. 3. Написати есе на тему: «Роль акторів «поза суверенітетом» у реалізації

<table>
<tr><td></td><td>рішень</td><td></td><td></td><td>зовнішньополітичного курсу держави</td></tr>
<tr><td>6</td><td>Тема 6. Механізм та процес прийняття зовнішньополітичних рішень</td><td>тематична лекція з обговоренням кейсів</td><td>2</td><td>1. Назвати та охарактеризувати підходи до процесу прийняття зовнішньополітичного рішення.
2 Здійсніть порівняльний аналіз повноважень парламентів та урядів провідних країн світу
3. Скласти таблицю з коаліцій у міжнародних відносинах за схемою: параметри часу, учасники, цілі, успішність реалізації
4. Виділити невійськові фактори сили в арсеналі держави.
5. Доведіть, що переконування у міжнародних відносинах є силовим засобом.</td></tr>
<tr><td>7</td><td>Тема 7. Рівні та моделі прийняття зовнішньополітичних рішень</td><td>тематична лекція з обговоренням кейсів</td><td>2</td><td>1. Пояснити сутність нормативно-прескриптивного та дескриптивно-експлікативного підходів до процесу прийняття зовнішньополітичних рішень.
2. Охарактеризувати рівні вироблення зовнішньополітичних рішень (індивідуальний і бюрократичний). Пояснити переваги та недоліки кожного з них.
3. Охарактеризувати моделі прийняття зовнішньополітичного рішення
4. Охарактеризувати проблеми співвідношення впливу внутрішніх і зовнішніх чинників на формування зовнішньої політики. Пояснити сутність теорії взаємопроникнення Дж. Розенау.</td></tr>
<tr><td>8</td><td>Тема 8. Організаційно-правовий механізм державного управління у сфері зовнішньої політики України</td><td>тематична лекція</td><td>2</td><td>1. Назвіть основні функції Президента України в сфері зовнішньої політики
2. З’ясуйте роль МЗС у формуванні зовнішньо-стратегічної дипломатії
3. Підготуйте доповідь на тему: Значення роботи закордонних органів держави для її зовнішньополітичної діяльності.
Завдання 4. Складіть порівняльно-аналітичну таблицю «Повноваження гілок влади у формуванні зовнішньої політики України»
<table>
<tr><td>Верховна Рада України</td><td>Кабінет Міністрів України</td><td>Президент України</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
Ситуаційне завдання:
5 грудня 1994 р. між Україною, США, Росією та Великою Британією була укладена міжнародна Угода про неядерний статус України – Будапештський Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Угода містить</td></tr>
</table>

				пункти, що надають Україні гарантії її суверенітету та безпеки. Пізніше до цього документу приєдналися Франція (із застереженнями) та КНР. В умовах гібридної війни, яку веде проти України Російська Федерація, фактичний провал міжнародних гарантій територіальної цілісності та непорушності кордонів України в обмін на її добровільну відмову від ядерної зброї став серйозним фактором ерозії міжнародно-правової системи нерозповсюдження ядерної зброї та загрозою для всього комплексу проблем, пов'язаних із зазначеним Договором. *Прокоментуйте ситуацію. Який міжнародно-правовий статус має Будапештський меморандум? Чи є він складовою правового механізму державного управління у зовнішньополітичній сфері?*
9	**Тема 9.** Механізми імплементації зовнішньополітичних рішень в державному управлінні	тематична лекція, інтерактивна лекція; обговорення кейсів	2	1. Назвіть, охарактеризуйте соціально-психологічні методи імплементації зовнішньополітичних рішень в державне управління України. 2. Назвіть політичні та правові обмеження та проблеми впровадження зовнішньополітичних рішень. 3. Запропонуйте механізми громадського контролю за впровадженням зовнішньополітичного рішення в державне управління України
10	**Тема 10.** Державне управління забезпеченням національної безпеки України у зовнішньополітичній сфері	тематична лекція, інтерактивна лекція	2	1. Зробіть схему, на якій представлена система органів державного управління забезпеченням нацбезпеки України 2. Підготуйте есе на тему: Структура державного механізму як визначальний чинник механізму прийняття зовнішньополітичних рішень. 3. Виділити невійськові фактори сили в арсеналі держави.
11	**Тема 11.** Особливості стратегічного партнерства у зовнішньополітичній практиці України	тематична лекція, інтерактивна лекція	2	1. Охарактеризуйте відносини із США у двосторонній дипломатії України 2. Охарактеризуйте відносини із Польщею у двосторонній дипломатії України 3. Охарактеризуйте відносини із Німеччиною у двосторонній дипломатії України. 4. Охарактеризуйте відносини із КНР у двосторонній дипломатії України. 5. Доведіть, що між Україною та міжнародними організаціями НАТО існують відносини стратегічного партнерства. 6. Доведіть, що між Україною та ЄС існують відносини стратегічного партнерства.

				7. Проаналізуйте розвиток та еволюцію співпраці Україна-НАТО.
12	**Тема 12.** Вплив міжнародних неурядових організацій та експертно-аналітичних структур на прийняття зовнішньополітичних рішень	тематична лекція	2	1. Доведіть економічний ефект від інтеграції країн ЄС. 2. З'ясуйте та обґрунтуйте, які суб'єкти сьогодні залучаються для здійснення психологічного тиску на керівництво держави при прийнятті стратегічних рішень? 3. *Написати есе на тему*: «Роль акторів «поза суверенітетом» у реалізації зовнішньополітичного курсу держави
13	**Тема 13.** Суб'єкти прийняття зовнішньополітичних рішень у міжрегіональному співробітництві в умовах глобалізації	тематична лекція	2	1. На підставі Положення про Департамент економіки та міжнародних відносин ХОДА поясніть, як відбувається імплементація зовнішньополітичних рішень на рівні регіону. 2. З'ясуйте роль акторів «поза суверенітетом» у реалізації зовнішньополітичного курсу держави на регіональному рівні 3. Розкрийте гібридні загрози при міжрегіональному / транскордонному співробітництві на сучасному етапі (на конкретному прикладі). 4. Запропонуйте алгоритм дій органів регіональної влади при реальній небезпеці життєво важливим національним інтересам України в умовах транскордонного співробітництва 5. На основі аналізу документів (Стратегій розвитку) охарактеризуйте зовнішньо-торгівельні відносини Харківської області, м. Харкова. Чи можна вважати Харків, Київ мега-містами? Аргументуйте.
14 15	**Тема 14.** Напрями реформування системи прийняття зовнішньополітичних рішень і дипломатичної служби України	тематична лекція підсумкова лекція	4	1. Поясніти, які закони та інші засадничі документи, що регламентують діяльність органів влади у сфері зовнішньої політики, потребують оновлення та чому. 2. Запропонуйте зміни в інституційній частині реформи публічного управління у сфері зовнішньо політичних відносин. 3. Поясніти, якої структурної перебудови потребує Міністерство закордонних справ як ключова ланка в системі дипломатичної служби. 4. Запропонуйте напрями подолання обмеженості можливостей України брати участь у формуванні європейської системи безпеки і оборони.
	Разом за розділом 2		**16**	
	Усього годин		**30**	
21-23	КАНІКУЛИ			